

สนค. ชี้ทองคำขยับบทบาทจากสินทรัพย์สู่ตัวแปรเศรษฐกิจ จับตาอิทธิพลต่อค่าเงินบาท และภาคส่งออกไทย

นายันทพพงษ์ จิระเลิศพงษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (ผอ. สนค.) เปิดเผยว่า ในปี 2568 ทองคำได้ก้าวขึ้นจากการเป็นเพียงสินทรัพย์เพื่อการออมหรือการลงทุน มาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อกระแสเงินทุน ค่าเงินบาท และโครงสร้างเศรษฐกิจไทยในหลายมิติ จากราคาทองคำโลกที่ปรับตัวสูงขึ้นต่อเนื่องท่ามกลางความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและภูมิรัฐศาสตร์ ส่งผลให้กิจกรรมการซื้อขาย การนำเข้า และการส่งออกทองคำของไทยขยายตัวอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในภาคการเงิน ภาคการผลิต และภาคการค้า พร้อมสะท้อนความจำเป็นในการแยกวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจที่รวมและไม่รวมทองคำ เพื่อให้การประเมินภาวะเศรษฐกิจและการกำหนดนโยบายมีความแม่นยำยิ่งขึ้น

นายันทพพงษ์ ระบุว่า ปัจจุบันทองคำไม่ใช่เพียงเครื่องประดับหรือสินทรัพย์เพื่อการออมของคนไทยเท่านั้น แต่ได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อกระแสเงินทุนและทิศทางค่าเงินบาท โดยเฉพาะในช่วงปี 2568 ซึ่งราคาทองคำในตลาดโลกปรับตัวอยู่ในระดับสูงจากความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลกและความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ ส่งผลให้นักลงทุนหันทั่วโลกเพิ่มสัดส่วนการถือครองทองคำในฐานะสินทรัพย์ปลอดภัย

ประเทศไทยซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าทองคำของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้รับผลจากปัจจัยดังกล่าวโดยตรง ทำให้กิจกรรมการซื้อขาย รวมถึงการส่งออกและนำเข้าทองคำขยายตัวอย่างมีนัยสำคัญ และส่งผลต่อภาคการเงิน ค่าเงินบาท และภาคเศรษฐกิจบางส่วนทั้งทางตรงและทางอ้อม

ย้อนรอยสถิติทองคำปี 2568 ปีแห่งการขยายตัวทำกำไร

ในปี 2568 มูลค่าการส่งออกทองคำของไทยเติบโตขึ้นอย่างโดดเด่น โดยทองคำแท่งมีสัดส่วน 3.8% ของมูลค่าการส่งออกรวม (เพิ่มขึ้นจาก 2.9% ในปี 2567) ขยายตัวถึง 48.5% เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า โดยส่วนใหญ่เป็นการส่งออกเพื่อทำกำไรจากส่วนต่างราคาโลก ด้านการนำเข้า แม้ปริมาณการนำเข้าทองคำแท่งจะลดลงเล็กน้อย แต่มูลค่าการนำเข้ากลับเพิ่มขึ้นตามระดับราคาทองคำที่สูงขึ้น การขยายตัวดังกล่าวสอดคล้องกับราคาทองคำโลกที่ปรับตัวสูงขึ้นจากแรงกดดันเงินเฟ้อและความไม่แน่นอนทางภูมิรัฐศาสตร์ ขณะเดียวกัน ราคาทองคำที่ทำระดับสูงสุดใหม่ยังจูงใจให้นักลงทุนและผู้ถือครองทองคำในประเทศทยอยขายทำกำไร สำหรับราคาทองคำในประเทศ เมื่อต้นปี 2568 อยู่ที่ประมาณ 42,500 บาทต่อบาททองคำ และปรับเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 65,000 บาทต่อบาททองคำในช่วงปลายปี หรือเพิ่มขึ้นราว 53% ภายในปีเดียว

ความเชื่อมโยงของการนำเข้าทองคำกับภาคการผลิต

แม้ทองคำจะถูกมองเป็นสินทรัพย์เพื่อการลงทุนเป็นหลัก แต่ในภาคการผลิตจริง ทองคำนำเข้าถือเป็นวัตถุดิบสำคัญของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ ซึ่งสร้างการจ้างงานให้กับคนไทยกว่า 7 แสนคน โดยไทยนำเข้าทองคำดิบและกึ่งแปรรูปเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตเครื่องประดับ เช่น ทองคำ 18K และ 22K ที่มีมูลค่าเพิ่มจากการออกแบบและฝีมือช่าง ช่วยยกระดับมูลค่าสินค้าและศักยภาพการส่งออกของไทย นอกจากนี้ ทองคำยังถูกใช้ในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในปริมาณจำกัด สำหรับแผ่นวงจรพิมพ์และขั้วต่อสัญญาณ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุตสาหกรรมส่งออกของประเทศ

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจมหภาคและค่าเงินบาท

การขยายตัวของการส่งออกทองคำช่วยเสริมเสถียรภาพด้านต่างประเทศของไทย โดยทำให้ทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นจาก 262,186 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2567 เป็น 305,597 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2568 หรือเพิ่มขึ้น 16.6% ธนาคารแห่งประเทศไทยระบุว่า ปัจจัยสำคัญมาจากราคาทองคำที่สูงขึ้น ซึ่งทำให้มูลค่าทางบัญชีของทองคำที่ถือครองเพิ่มขึ้น ควบคู่กับการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดจากการส่งออกทองคำ

ในด้านอัตราแลกเปลี่ยน ค่าเงินบาท ณ ปลายปี 2568 แข็งค่าขึ้นประมาณ 9.4 % เมื่อเทียบกับต้นปี ซึ่งช่วยลดต้นทุนการนำเข้าสินค้าสำคัญ เช่น น้ำมัน เครื่องจักร และวัตถุดิบ และช่วยบรรเทาแรงกดดันเงินเฟ้อภายในประเทศบางส่วน อย่างไรก็ตาม การแข็งค่าที่รวดเร็วและสูงกว่าประเทศคู่แข่งในภูมิภาค ได้กระทบความสามารถในการแข่งขันของภาคส่งออกบางกลุ่ม โดยเฉพาะสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมรับจ้างผลิต (OEM) ที่มีอัตรากำไรต่ำและแข่งขันด้านราคาเป็นหลัก

กลไก Gold-Currency Correlation ส่งผลต่อทิศทางเงินบาทอย่างไร

ประเทศไทยมีตลาดทองคำที่มีสภาพคล่องค่อนข้างสูง และในช่วงที่ราคาทองคำโลกปรับตัวเพิ่มขึ้น นักลงทุนบางส่วนอาจขายทองคำเพื่อทำกำไร โดยเฉพาะการซื้อขายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์หรือแอปพลิเคชัน ซึ่งธุรกรรมดังกล่าวมักอ้างอิงราคาทองคำในตลาดโลกที่ซื้อขายเป็นสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ ในบางกรณี เมื่อเงินดอลลาร์สหรัฐถูกแลกกลับมาเป็นเงินบาท อาจทำให้เกิดแรงซื้อเงินบาทในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนในช่วงเวลา และอาจมีส่วนต่อการเคลื่อนไหวของค่าเงินบาทในระยะสั้น

อย่างไรก็ตาม ค่าเงินบาทไม่ได้ขึ้นอยู่กับธุรกรรมทองคำเพียงปัจจัยเดียว แต่ยังได้รับอิทธิพลจากปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคอื่น เช่น ดุลบัญชีเดินสะพัด กระแสเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ นโยบายอัตราดอกเบี้ย และการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย

ในบางช่วงเวลาที่ราคาทองคำผันผวนมาก มูลค่าธุรกรรมซื้อขายทองคำอาจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทำให้กระแสเงินจากธุรกรรมดังกล่าวอาจมีบทบาทต่อทิศทางค่าเงินบาทในระยะสั้น อย่างไรก็ตาม ในระยะยาว ค่าเงินบาทยังคงเคลื่อนไหวตามภาวะเศรษฐกิจและปัจจัยพื้นฐานเป็นสำคัญ

ความพยายามลดผลกระทบของธุรกรรมทองคำต่อค่าเงินบาท

เพื่อลดผลกระทบจากธุรกรรมทองคำต่อค่าเงินบาท ในปี 2568 ธนาคารแห่งประเทศไทยและภาคเอกชนได้สนับสนุนการซื้อขายทองคำด้วยสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น Gold Wallet และ USD Trading เพื่อลดความจำเป็นในการแลกเปลี่ยนเงินบาทโดยตรง อย่างไรก็ตาม ยังต้องติดตามประสิทธิภาพของมาตรการดังกล่าวในระยะต่อไป

นายันทพงษ์ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า เหตุการณ์ในปี 2568 สะท้อนให้เห็นว่า การขยายตัวของมูลค่าการส่งออกที่รวมทองคำอาจไม่สะท้อนความแข็งแกร่งที่แท้จริงของภาคส่งออกไทย ดังนั้น การพิจารณาสถิติการส่งออกที่ไม่รวมทองคำจึงมีความสำคัญต่อการประเมินภาวะเศรษฐกิจและการกำหนดนโยบายอย่างแม่นยำ ทั้งนี้ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์ ได้จัดทำรายงานมูลค่าการส่งออกที่ไม่รวมทองคำ น้ำมัน และยุทธปัจจัยเป็นประจำทุกเดือน เพื่อสะท้อนศักยภาพการส่งออกที่แท้จริงของไทย และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายที่มีความชัดเจนและแม่นยำมากยิ่งขึ้นในอนาคต

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
30 มีนาคม 2569